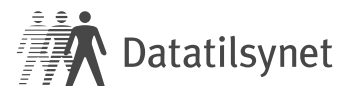

Samlerapport fra tilsyn med kredittopplysningsforetakenes behandling av personopplysninger i historiske arkiver

1. Innledning

Datatilsynet har i løpet av høsten 2023 til våren 2025 gjennomført tilsyn med flere etablerte kredittopplysningsforetak sin behandling av personopplysninger i historiske arkiver.

Formålet med tilsynet var å undersøke om kredittopplysningsforetakenes behandling av personopplysninger i historiske arkiver er i tråd med kravene i personopplysningsloven, personvernforordningen og kredittopplysningsloven.

Tilsynet ble gjennomført med hjemmel i personvernforordningen artikkel 58 nr. 1 og personopplysningsloven § 20, jf. kredittopplysningsloven § 28.

Datatilsynet avgrenset tilsynet til å gjelde kredittopplysningsforetakenes behandling av opplysninger om fysiske personer og enkeltpersonforetak i historiske arkiver.

Dette er en samlerapport fra tilsynet der vi redegjør for Datatilsynets tolkning av reglene for behandling av personopplysninger i historiske arkiver.

2. Kort om rettslig bakgrunn

Kredittopplysningsloven med forskrift regulerer «utlevering og annen behandling av opplysninger som ledd i kredittopplysningsvirksomhet dersom annet ikke er bestemt i eller i medhold av lov», jf. kredittopplysningsloven § 1.

Personopplysningsloven og personvernforordningen gjelder også for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet med mindre annet følger av kredittopplysningsloven, jf. § 4.

Med «kredittopplysningsvirksomhet» menes «virksomhet som består i ervervsmessig eller stadig utlevering av kredittopplysninger i den hensikt å belyse kredittevene», jf. kredittopplysningsloven § 3 bokstav d.

Kredittopplysningsloven §§ 21 til 24 regulerer tidsrommet opplysninger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet.

Videre oppstiller kredittopplysningsloven § 25 en hjemmel for behandling av personopplysninger i historiske arkiver.

3. Brukstilid for personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

3.1. Opplysningsstyper som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet

Det følger av kredittopplysningsloven § 6 at «grunndata, kredittopplysninger og gjeldsopplysninger fra gjeldsinformasjonsforetak» kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet.

Kredittopplysninger er i kredittopplysningsloven § 3 bokstav b definert som «opplysning som belyser kredittetvnen til en fysisk eller juridisk person». Videre er det i kredittopplysningsforskriften § 2 tredje og fjerde ledd inntatt en uttømmende oversikt over hvilke kredittopplysninger om fysiske personer som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet.

Gjeldsopplysninger er i kredittopplysningsloven § 3 bokstav c definert som «opplysninger som nevnt i gjeldsinformasjonsloven § 2 bokstav d».

Med grunndata om fysiske personer menes opplysninger som navn, adresse, telefonnummer, fødselsnummer, D-nummer, status i Folkeregisteret m.m. En uttømmende regulering av grunndata om fysiske personer er inntatt i kredittopplysningsforskriften § 2 andre ledd.

3.2. Hovedregelen om brukstilid

Hovedregelen om brukstilid for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet følger av kredittopplysningsloven § 21 første ledd.

Det fremgår av bestemmelsen at en «opplysning» ikke skal «behandles i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn fire år regnet fra den dato opplysningen første gang ble lovlig registrert».

I § 21 andre ledd er det inntatt et unntak for opplysninger som rettes eller slettes hos kilden før fireårsfristen i første ledd. I slike tilfeller skal opplysningene «rettes eller slettes i kredittopplysningsvirksomheten så snart den behandlingsansvarlige får kjennskap til endringen hos kilden».

Bruk av begrepet «opplysninger» i § 21 tilsier isolert sett at bestemmelsen regulerer brukstiden for alle opplysningsstyper som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet. I merknadene til § 21 er det imidlertid gjennomgående vist til «kredittopplysninger».¹

Videre følger det uttrykkelig av forarbeidene at § 21 *ikke* regulerer brukstiden for gjeldsopplysninger. Gjeldsopplysninger «skal slettes fra kredittopplysningsregisteret i samsvar med reglene i gjeldsinformasjonsforskriften § 10 jf. § 5».²

Grunndata er imidlertid ikke nevnt i forarbeidene eller merknadene til § 21.

¹ Prop. 139 L (2018-2019) pkt. 20.1, Til § 21 Brukstilid

² Prop. 139 L (2018-2019) pkt. 12.5.1

Etter vår vurdering, kan det ikke være lovgivers intensjon å fastsette en bestemmelse som innebærer sletting av grunndata senest fire år etter at de ble registrert hos kredittopplysningsvirksomheten. Dette er fordi grunndata er essensielle for å knytte kredittopplysninger til korrekt person. Videre tilsier heller ikke formålet med § 21, som er å forhindre at negative kredittopplysninger benyttes urimelig lenge i kredittopplysningsvirksomhet, at lovgiver har ment å regulere brukstiden for grunndata i § 21.³

På denne bakgrunn konkluderer Datatilsynet med at kredittopplysningsloven § 21 regulerer brukstiden for *kredittopplysninger* som behandles i kredittopplysningsvirksomhet. Brukstiden for grunndata reguleres dermed ikke av § 21.

3.3. *Kredittopplysningsloven §§ 22 til 24*

Kredittopplysningsloven §§ 22 til 24 oppstiller unntak fra hovedregelen i § 21 første ledd for visse kategorier av *kredittopplysninger*. Noen typer kredittopplysninger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet lengre enn hovedregelen på fire år fra første gangs registrering, mens andre typer kredittopplysninger kan behandles kortere enn fire år.

Felles for de tre lovbestemmelsene i §§ 22 til 24 er at de regulerer *kredittopplysninger*, og ikke gjeldsopplysninger eller grunndata.

3.4. *Brukstid for gjeldsopplysninger*

Som nevnt i punkt 2.2 ovenfor, følger det av forarbeidene til kredittopplysningsloven at brukstiden for gjeldsopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet reguleres av gjeldsinformasjonsforskriften § 10, jf. § 5.

Det følger av gjeldsinformasjonsloven § 10 andre ledd første setning at «[g]jeldsopplysninger som er mottatt i medhold av § 5, skal slettes så snart kredittscoremodellen er ferdigstilt eller oppdatert og nødvendig validering er gjennomført». Videre følger det av § 10 andre ledd andre setning at «[g]jeldsopplysningene skal slettes senest tre måneder etter at de ble mottatt».

3.5. *Brukstid for grunndata*

Slik det er nevnt i punkt 2.2. og 2.3 ovenfor, er vårt syn at brukstiden for behandling av grunndata i kredittopplysningsvirksomhet ikke reguleres av kredittopplysningsloven §§ 21 til 24. Vi kan heller ikke se at brukstiden for behandling av grunndata er særskilt regulert i de øvrige delene av kredittopplysningsloven og kredittopplysningsforskriften.

Dette innebærer at brukstiden for behandling av grunndata om fysiske personer i kredittopplysningsvirksomhet reguleres av de alminnelige personvernreglene.

³ Prop. 139 L (2018-2019) pkt. 12.5.1

Det følger av prinsippet om riktighet i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav d at personopplysninger skal være «korrekte og om nødvendig oppdaterte», og at «det må treffes ethvert rimelig tiltak for å sikre at personopplysninger som er uriktige med hensyn til formålene de behandles for, uten opphold slettes eller rettes».

Videre følger det av lagringsbegrensningsprinsippet i artikkel 5 nr. 1 bokstav e at personopplysninger skal «lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte i lengre perioder enn det som er nødvendig for formålene som personopplysningene behandles for».

Prinsippene om riktighet og lagringsbegrensning innebærer etter vår vurdering at kredittopplysningsforetakene må sørge for at grunndata som behandles i kredittopplysningsvirksomhet til enhver tid er korrekte og oppdaterte. Dette innebærer at grunndata må oppdateres umiddelbart dersom det skjer endringer i opplysningene, for eksempel ved adresseendring.

Kravet om å oppdatere opplysningene umiddelbart når de endres innebærer imidlertid ikke at utdaterte grunndata ikke lenger kan benyttes i kredittopplysningsvirksomhet fra oppdateringstidspunktet.

Vi har gjennom tilsynet blitt oppmerksomme på at kredittopplysningsforetakene i noen tilfeller mottar kredittopplysninger med ufullstendige eller gamle grunndata, og at det i slike tilfeller er nødvendig å bruke historiske grunndata som «nøkkel» for å koble kredittopplysninger til riktig person.

Dersom lagring av utdaterte grunndata er *nødvendig* for å sikre at kredittopplysninger som behandles i kredittopplysningsvirksomhet lagres på korrekt person, vil lagringen etter vårt syn i utgangspunktet være i tråd med artikkel 5 nr. 1 bokstav d og e.

Vi minner for ordens skyld om at personopplysningene som lagres må være begrenset til det som er nødvendig for formålet, jf. dataminimeringsprinsippet i artikkel 5 nr. 1 bokstav c.

Når det gjelder lagring og bruk av historiske grunndata for andre formål enn i kredittopplysningsvirksomhet, viser vi til punkt 3 nedenfor om viderebehandling av personopplysninger.

4. Viderebehandling av personopplysninger

4.1. Utgangspunktet etter personvernreglene

Det følger av formålsbegrensningsprinsippet i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal «samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål og ikke viderebehandles på en måte som er uforenelig med disse formålene». Videre følger det av bestemmelsen at viderebehandling for blant annet statistiske formål ikke anses som uforenelig med de opprinnelige formålene når behandlingen er omfattet av nødvendige garantier i samsvar med artikkel 89 nr. 1.

Personvernforordningen artikkel 6 nr. 4 åpner videre for at personopplysninger på visse vilkår kan behandles for andre formål dersom behandlingen har hjemmel i nasjonal rett.

Datatilsynet anser kredittopplysningsloven § 25 som en bestemmelse i nasjonal rett som gir hjemmel til viderebehandling av personopplysninger som opprinnelig er samlet inn for å behandles i kredittopplysningsvirksomhet.

Vi vil i det følgende redegjøre for vår tolkning av rekkevidden av kredittopplysningsloven § 25.

4.2. Kredittopplysningsloven § 25

4.2.1. Bestemmelsens ordlyd

Kredittopplysningsloven § 25 har følgende ordlyd:

Opplysninger som ikke lenger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet, jf. §§ 21 til 24, skal slettes eller overføres til historiske arkiver.

Opplysningene i historiske arkiver skal slettes eller anonymiseres når det ikke lenger er nødvendig for formålet med behandlingen at opplysningene lagres i identifiserbar form, og senest når det er gått ti år fra det tidspunktet opplysningen første gang ble registrert i kredittopplysningsvirksomheten.

4.2.2. Hvilke opplysninger omfattes av hjemmelen i § 25?

Henvisningen til «opplysninger» i § 25 første ledd tilsier isolert sett at bestemmelsen omfatter alle opplysningstyper som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet, altså både kredittopplysninger, gjeldsopplysninger og grunndata.

Det følger imidlertid av ordlyden at bestemmelsen regulerer opplysninger «som ikke lenger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet, jf. §§ 21 til 24». Det er derfor naturlig å se hen til hvilke opplysningstyper som reguleres av kredittopplysningsloven §§ 21 til 24.

Som redegjort ovenfor i punkt 2.2 og 2.3, regulerer §§ 21 til 24 brukstiden for kredittopplysninger. Disse bestemmelsene regulerer altså ikke brukstiden for gjeldsopplysninger og grunndata.

Det faktum at § 25 henviser til §§ 21 til 24 trekker derfor i retning av at hjemmelen i § 25 til å behandle opplysninger i historiske arkiver kun gjelder for *kredittopplysninger*.

Grunndata er ikke nevnt i forarbeidene til § 25, og det er derfor uklart om lovgiver har ment å utelukke denne opplysningskategorien fra bestemmelsens anvendelsesområde, eller om det bare er tale om en forglemmelse.

Gjennom tilsynet har imidlertid kredittopplysningsforetakene vært tydelige på at behandling av historiske grunndata er en nødvendig forutsetning ved blant annet utarbeidelse av statistikk og analyser, som er et av hensynene bak § 25.

Datatilsynet har etter en helhetsvurdering kommet til at § 25 må forstås slik at den også hjemler lagring av historiske grunndata for de formålene som bestemmelsen åpner for.

4.2.3. Formålene opplysningene kan behandles for

Ordlyden i kredittopplysningsloven § 25 er taus om hvilke formål opplysningene som lagres i historiske arkiver kan behandles for. I merknadene til bestemmelsen fremgår det imidlertid at det historiske arkivet «ikke [kan] benyttes i kredittopplysningsvirksomheten, men kun tjene som dokumentasjon for ev. fremtidige krav om erstatning på grunnlag av feil, eller for intern analyse og tjenesteutvikling».⁴

Datatilsynet legger derfor til grunn at § 25 gir hjemmel for viderebehandling av kredittopplysninger og grunndata kun for de formålene som er spesifikt nevnt i bestemmelsens forarbeider.

Det er ikke utdypet i forarbeidene hva som ligger i «intern analyse og tjenesteutvikling». Etter vår vurdering vil intern analyse og tjenesteutvikling omfatte blant annet scorekortutvikling, ulike interne analyser som er relevante for kredittopplysningsforetaket og utarbeidelse av statistikk.

4.2.4. Lagringstid i historiske arkiver

Det fremgår av kredittopplysningsloven § 25 andre ledd at opplysninger i historiske arkiver skal slettes eller anonymiseres når det ikke lenger er nødvendig for formålet med behandlingen at opplysningene lagres i identifiserbar form, og senest når det er gått ti år fra tidspunktet opplysningene første gang ble registrert i kredittopplysningsvirksomheten.

I henhold til forarbeidene til kredittopplysningsloven, må kredittopplysningsvirksomhetene foreta en vurdering av lagringstiden opp mot formålet, og slette eller anonymisere opplysningene når formålet ikke lenger tilsier lagring på identitet.

Grunndata skiller seg imidlertid fra kredittopplysninger ved at opplysningene kan være langt eldre enn ti år på tidspunktet når de blir endret, og det kan dermed bli aktuelt å overføre opplysningene til historiske arkiver.

Etter vårt syn tilsier hensynet til å kunne utarbeide statistikk og analyser i tråd med formålet bak § 25 at bestemmelsens andre ledd må tolkes slik at historiske grunndata kan lagres like lenge som kredittopplysningene som har blitt registrert på de aktuelle grunndataene.

På denne bakgrunn legger vi til grunn at historiske grunndata må slettes fra historiske arkiver senest ti år etter at opplysningene ble endret, for eksempel i forbindelse med navneendring, adresseendring mv.

⁴ Prop. 139 L (2018-2019) pkt. 20.1, Til § 25 Historisk arkiv

5. Avslutning

Gjennom tilsynet med kredittopplysningsforetakene har vi lært mye om både regelverket og hvordan kredittopplysningsforetakene behandler opplysninger i historiske arkiver. Tilsynet har gitt oss verdifull innsikt som vi har brukt til å utforme generell veiledning, som nå er publisert på vår hjemmeside. Vi håper at denne veiledningen vil bidra til en felles forståelse av regelverkets rammer for alle kredittopplysningsforetak.